

Tatjana Šarić

Hrvatski državni arhiv

Marulićev trg 21

10000 Zagreb

NOVI HRVATSKI PORTAL

„PRVI SVJETSKI RAT 1914. – 1918. – POGLED IZ ARHIVA“

Članak opisuje rad na projektu obilježavanja Prvog svjetskog rata Hrvatskog državnog arhiva, točnije problematiku realizacije portala „Prvi svjetski rat 1914. – 1918. – pogled iz arhiva“. Projekt je financiran od Ministarstva kulture RH, a portal je osmišljen tako da bude prepoznatljiv kao suvremeno oblikovan alat za pretraživanje i pregledavanje digitalnih sadržaja – članaka, obavijesti o događanjima, popisa stradalih te posebice arhivskih izvora o Prvom svjetskom ratu. Njegovim se pokretanjem željelo javnosti približiti djelatnost i važnost arhiva objavom arhivskoga gradiva o Prvom svjetskom ratu, doprinijeti senzibiliziranju javnosti o značaju tog rata za hrvatsku povijest te potaknuti njegovo istraživanje. Temeljne su rubrike portala Događanja, Izvori, Popis stradalih, Theme i Tijek rata – kronologija.

Ključne riječi: Prvi svjetski rat, Hrvatski državni arhiv, arhivi, arhivsko gradivo, 1914. – 1918.

Uvod

Hrvatski državni arhiv (HDA) nedavno je pokrenuo novi portal posvećen obilježavanju stote obletnice Prvog svjetskog rata – „Prvi svjetski rat 1914. – 1918. – pogled iz arhiva“. Portal je nastao u okviru nacionalnog trogodišnjeg programa koji financira Ministarstvo kulture, te je dio aktivnosti HDA koje se odvijaju povodom obilježavanja tog događaja. Slijedom sličnih projekata u svijetu, HDA se uključio u inicijative na aktivnostima u tematskom istraživanju, obradi, digitalizaciji i prezentaciji arhivskih izvora o Prvom svjetskom ratu.

Osnovni je cilj te mrežne stranice olakšati dostupnost gradiva u vezi s tom temom širemu krugu korisnika – prikazati raznovrsno digitalizirano arhivsko gradivo o Prvom svjetskom ratu koje se čuva u hrvatskim arhivima, doprinijeti senzibiliziranju javnosti o važnosti tog rata za hrvatsku povijest te potaknuti njegovo istraživanje. Pokretanjem portala nastojalo se osvijestiti kolika je važnost istraživanja arhivskih izvora kao historiografskih izvora prve kategorije u osvjetljavanju tog razdoblja hrvatske

povijesti koje je u hrvatskoj historiografiji u posljednjih 100 godina bilo zapostavljeno. Time se ponajprije željelo izaći u susret istraživačima – korisnicima arhiva, čiji interes za gradivom ovog razdoblja kroz različite teme povezane s ratom sustavno raste.

Ilustracija 1. Isječak naslovnice portala: „Izlog“

Uz izradu mrežne stranice paralelno se provode i druge aktivnosti na obilježavanju stogodišnjice Velikog rata – digitalizacija arhivskoga gradiva o Prvom svjetskom ratu čime će se gradivo zaštititi od tehničkih oštećenja te postati dostupno korisnicima u digitalnom obliku, za osobne, ali i edukativne i izložbene svrhe. U tijeku je i izrada opširne publikacije – vodiča za arhivsko gradivo HDA o Prvom svjetskom ratu te priprema velike izložbe o tom međunarodnom sukobu. Aktivnostima u obilježavanju Prvog svjetskog rata posvećen je i Dan Hrvatskoga državnog arhiva 2016. Tim putem brojni će se nedovoljno istraženi i prezentirani izvori o Prvom svjetskom ratu – dokumenti, karte, fotografije, filmovi ili zvučni zapisi koji se čuvaju u HDA i drugim hrvatskim arhivima, približiti javnosti.

Sadržaj mrežne stranice „Prvi svjetski rat 1914. – 1918. – pogled iz arhiva“ planira se kontinuirano dopunjavati, a gradivo će se pripremati i za objavljivanje na portalima Europeana 1914-1918, Archives Portal Europe, CENDARI i drugim tematskim portalima vezanima uz Prvi svjetski rat, čime će se realizirati i prezentacija gradiva kroz raznovrsne oblike međunarodne suradnje.

Zasluge za realizaciju te mrežne stranice pripadaju njezinu Uredništvu koje kontinuirano priprema i objavljuje sadržaje za portal te tvrtki Omni aspect d.o.o. Ta je tvrtka, prema uputama članova Uredništva, izradila i dizajnirala web stranicu namijenjenu prikazivanju, pretraživanju i pregledavanju podataka, osigurala alate za pripremu i objavljivanje sadržaja na stranici te educirala članove Uredništva za korištenje sustava.

Uredništvo portala abecednim redom čine: Hrvoje Baričević, Nenad Bukvić, Suzana Grubešić, Jozo Ivanović, Melina Lučić, Amir Obhodaš i Tatjana Šarić kao glavna urednica. Osim Uredništva, i drugi su djelatnici HDA svojim radom i zalaganjem doprinijeli pokretanju i osiguravanju sadržaja za tu mrežnu stranicu – djelatnici Odjela za zaštitu i obradu arhivskoga gradiva koji su opisivali i pripremali arhivsko gradivo za snimanje te djelatnici Središnjeg fotolaboratorija koji su gradivo snimali i dalje obrađivali kako bi bilo spremno za objavu na portalu.

Sam je sustav implementiran na infrastrukturi HDA te podržava sve zastupljenije web preglednike kao i različite formate pregledavanja (mobilne uređaje i tablete) i nalazi se na adresi <http://prvisvjetskirat.arhiv.hr/>.

O izgledu i sadržaju portala

Portal je zamišljen da, kako dizajnom, tako i mogućnostima uporabe bude prepoznatljiv kao suvremeno oblikovan alat za pretraživanje i pregledavanje digitalnih sadržaja. Za sada mrežne stranice sadržavaju sljedeće cjeline: *Početna stranica*, *Događanja*, *Izvori*, *Popis stradalih*, *Teme* i *Tijek rata – kronologija*. Vjerojatno će se u skorije vrijeme dodati još jedna cjelina – rubrika *Publikacije* u kojoj će se prezentirati tiskani materijali proteklih događanja arhiva, knjižnica, muzeja te znanstvenih i drugih ustanova, u vezi s obilježavanjem stogodišnjice rata (katalozi izložaba i razni drugi materijali).

Početna stranica vizualno predstavlja sadržaj te korisniku što je moguće više olakšava preglednost stranica te uočavanje i pristup pojedinim segmentima sadržaja. Sadržava *Izlog* – okvir u kojem se izmjenjuju informacije o nekoliko odabranih jedinica sadržaja stranice. Svaka je predstavljena sličicom ispod koje je njezin naziv.

U dijelu stranice ispod *Izloga* stoji pozdravni tekst kojim se korisnika upozna je sa stranicom, njezinom svrhom i ciljevima te poveznica „Sudjelujte i vi.“ Na stranici koja se otvora odabirom korisnike se poziva na razne oblike moguće suradnje s Uredništvom – primjerice ostvarivanje kontakata te mogućnost povezivanja sa stručnjacima specijaliziranim za pojedine vrste zapisa, pomoć u prepoznavanju zapisa, zatim povezivanje priča ili slika iz privatnih riznica s izvorima koje HDA posjeduje i njihova objava na portalu, pomoć Uredništvu u identifikaciji fotografija i drugih zapisa objavljenih na našoj web stranici, ali i poziv za sugestijama za poboljšanje ili ispravljanje nedostataka na portalu.

Na početnoj su stranici istaknute i poveznice u cjeline *Izvori*, *Teme* i *Popis stradalih*, koje se sastoje od ilustracije i početka teksta. U dijelu početne stranice, ispod *Izloga*, prikazuje se nekoliko zadnjih *Događanja*. Pojedino događanje predstavljeno je: slikom, nazivom, datumom i početkom teksta u opisu novosti, a svako se događanje opširnije prikazuje na zasebnoj stranici.

U donjem dijelu početne stranice smještena je vremenska crta *Tijek rata – kronologija* za 1916. godinu, a odabirom poveznice „Pogledajte čitavu kronologiju“ otvara

se zasebna stranica koja predstavlja pregled događanja uoči, za vrijeme i nakon Prvog svjetskog rata. Događanja na njoj započinju Sklapanjem Trojnog saveza 20. svibnja 1882., a završavaju Rapalskim ugovorom između Kraljevine SHS i Italije 20. studenog 1920. godine. Vremensku crtu izradio je vrlo detaljno i predano vanjski suradnik HDA Boris Blažina, koji je predložio i ilustrativne materijale za grafičku opremu pojedinih događanja. Na vremenskoj crti označeni su događaji, a svaki je od njih prikazan nazivom koji je povezan s mjestom na crti. Odabirom naziva prikazuje se opis događaja. Korisnik može pomicati prikaz lijevo ili desno strelicama ili „zakačiti“ crtu i pomaknuti je cijelu. U opisu događaja na vremenskoj crti prikazuju se datum (ili razdoblje), naziv događaja, sažeti opis te opcionalno ilustracija.

Ilustracija 2. „Tijek rata – kronologija“

U lijevom donjem dijelu početne stranice nalazi se kalendar „Hrvatski časnici u Velikom ratu“ nastao suradnjom HDA i Državnog arhiva u Osijeku (DAOS). Kalendar donosi 12 ilustracija i kratkih biografija istaknutih visokih časnika austrougarske vojske s područja Hrvatske: Svetozara Borojevića, Maksimilijana Čičerića, Oskara Hranilovića, Antona Lipoščaka, Maksimilijana Njegovana, Josepha Paića, Dragutina Price, Pavla Puhala, Ivana Salisa-Seewisa, Stjepana Sarkotića, Luke Šnjarića i Mihovila Tišljara.

Pored kalendara smještena je rubrika *Korisne poveznice* s prikazom nekoliko odabranih poveznica te onom „Pogledaj više poveznica“. Odabirom te poveznice otvara se tematski razrađen popis dodatnih poveznica. One koje su izdvojene za naslovnu stranicu odabrane su zbog svoje relevantnosti za temu te ujedno predstavljaju neke od mrežnih stranica država čija je povijest u to vrijeme bila usko povezana s Hrvatskom. To su stranice Hrvatskog odbora za obilježavanje stogodišnjice Prvog svjetskog rata¹,

¹ Hrvatski odbor za obilježavanje stogodišnjice Prvog svjetskog rata. URL: <http://1914-1918.com.hr/>.

Austrijskog državnog arhiva², Njemačkog saveznog arhiva³, portala talijanske vlade za obilježavanje stogodišnjice rata⁴, međunarodne enciklopedije o Prvome svjetskom ratu – 1914-1918-online⁵ te portal britanske vlade posvećene stogodišnjici rata⁶.

Ostale poveznice razrađene su tematski i podijeljene prema sljedećim kategorijama: Ratišta Prvog svjetskog rata, Život kod kuće, Tehnologija i rat, Utjecaj rata na kulturu i umjetnost, Osobni život, uspomene pojedinaca, ratni dnevници te Ustanove u znanosti i kulturi i sjećanje na Veliki rat.

Na početnoj stranici nalaze se i kontakt podatci za korisnike, uvjeti uporabe te poveznice za prijavu članova Uredništva u administrativno sučelje radi ažuriranja stranice.

Rubrika *Događanja* donosi novosti vezane za obilježavanje stogodišnjice Prvog svjetskog rata u baštinskim te znanstvenim ustanovama kroz raznorodne aktivnosti. Na stranici rubrike događanja su opremljena ilustracijom i početkom teksta, poredana jedno ispod drugoga. Odabirom određenog događanja prikazuju se njegove pojedinosti s naslovom, datumom, tekstom novosti te uputom na izvor otkuda je podatak o odabranom događanju preuzet. Neka od događanja koja su do sada prezentirana na portalu su, primjerice obavijest o predstavljanju knjige Tonka Barčota *Korčulanski kotar u I. svjetskom ratu* koje su organizirali Državni arhiv u Dubrovniku i Arhivski sabirni centar Korčula-Lastovo povodom Međunarodnog dana arhiva, zatim informacija

Ilustracija 3. Poveznice za rubriku „Događanja“

² 100 Jahre erster Weltkrieg. [Austrijski državni arhiv]. URL: <http://wk1.staatsarchiv.at/>.

³ 100 Jahre 1. Weltkrieg. [Njemački savezni arhiv]. URL: <https://www.ersterweltkrieg.bundesarchiv.de/>.

⁴ Centenario Prima Guerra Mondiale 1914-1918. [Portal talijanske vlade za obilježavanje stogodišnjice rata]. UDL: <http://www.centenario1914-1918.it/it>.

⁵ 1914-1918-online. [Međunarodna enciklopedija o Prvome svjetskom ratu]. UDL: www.1914-1918-online.net.

⁶ First World War Centenary – GOV.UK. [Portal britanske vlade posvećen stogodišnjici rata]. URL: <https://www.gov.uk/government/topical-events/first-world-war-centenary>.

o otvaranju izložbe “Ratna 1915./16. školska godina u Klasičnoj gimnaziji u Splitu” u Državnom arhivu u Splitu ili ona o promociji knjige *Zapisnici sjednica Gradskog poglavarstva Čakovca 1914.-1918.* u izdanju Državnog arhiva za Međimurje, a povodom obilježavanja Dana grada Čakovca.

U rubrici *Teme* predstavljeno je niz tema o Velikom ratu obrađene kroz raznovrsne članke temeljene na literaturi i arhivskom gradivu. Na taj će se način nastojati proširiti znanje o manje poznatim vidovima rata i približiti ga čitateljima. Teme koje se obrađuju su: vojni aspekti rata, gospodarske prilike u ratu, svakodnevnica u ratnom vremenu, priče pojedinaca te zanimljivosti. Članke prezentirane u toj rubrici pišu za HDA trojica stalnih vanjskih suradnika Uredništva: Višeslav Aralica, Boris Blažina i Marko Vukičević te djelatnice HDA Marijana Jukić i Danijela Marjanić, a otvoreni smo za suradnju i svima zainteresiranima. Tako smo objavili i jedan članak djelatnice DAOS-a Erike Žilić-Vincetić o Zbirci fotografija o Prvom svjetskom ratu spomenutog arhiva.

U toj je rubrici objavljeno više članaka raznovrsne tematike: o vojnim priprema, početku rata, mobilizaciji i novačenju (M. Vukičević), serija članaka o strategiji i taktici u Prvom svjetskom ratu (V. Aralica), o mornarici Austro-Ugarske Monarhije (B. Blažina), o gospodarstvu Banske Hrvatske i problemima opskrbe u Zagrebu (M. Vukičević), vojnim bjeguncima (D. Marjanić) te Odboru zagrebačkih gospođa za ratnu pripomoć i njihovom doprinosu u pomaganju ratom ugroženih obitelji u Zagrebu (M. Jukić). Svi su članci opremljeni ilustrativnim priložima – dokumentima, kartama, fotografijama i plakatima, koji su djelomice iz fundusa gradiva HDA, a djelomice iz drugih arhivskih i ostalih izvora. Posebice su vrijedni originalni crteži V. Aralice koji je, uz to što je povjesničar, i ilustrator te svoje tekstove oprema i crtežima vojnika zaraćenih strana u Prvom svjetskom ratu.

Ilustracija 4. Članak iz rubrike „Teme“

I konačno, *Izvori* su temeljna i najvažnija rubrika portala. To je posebnost arhiva jer, za razliku od brojnih drugih portala posvećenih obilježavanju Prvog svjetskog rata, tu se javnosti iznosi izvorno arhivsko gradivo iz tog razdoblja, ono koje u velikom rasponu nikada nije bilo istraživano niti objavljivano. Želja je Uredništva približiti bogatstvo arhivskoga gradiva javnosti te ukazati na njegovu nemjerljivu vrijednost u proučavanju povijesti. Ta je rubrika posebno vrijedna jer donosi i metapodatke o gradivu i digitalizirane snimke samog arhivskoga gradiva.

Iako objava gradiva može djelovati kao lagan posao, tomu prethodi mnogo raznovrsnih postupaka. Najprije je potrebno iz mnoštva – dvjestotinjak arhivskih fondova i zbirki HDA koje sadržavaju gradivo o Prvom svjetskom ratu – odabrati ono koje će biti prezentirano na portalu. Nastoji se odabrati gradivo koje je sadržajno relevantno za temu, ali i grafički zanimljivo. Iako se članovi Uredništva ne slažu uvijek oko odabira, ipak se uspijeva postići kompromis.

Gradivo za objavu na portalu je konvencionalno na papiru (dokumenti, karte, razglednice, stampata) i nekonvencionalno (zvučni zapisi ili filmsko gradivo), a sve je gradivo prethodno digitalizirano. No prije digitalizacije potrebno je provesti pripreme radnje s gradivom – odabrane se cjeline arhivskoga gradiva, a u nekim slučajevima i cijeli fondovi ili zbirke, najprije opisuju prema nizu elemenata u tablici programa Microsoft Excel, prema strukturi odabrane cjeline čime se dobivaju metapodatci o gradivu. Sama tablica služi kao alat za opis gradiva, a ujedno i kao alat za povezivanje metapodataka o gradivu s digitalnim snimkama. Elementi opisa u tablici su: oznaka (signatura) gradiva, naziv arhivske cjeline, razina opisa, zatim podatak koji služi za povezivanje jedinica po hijerarhiji te podatak za ispravno redanje nižih jedinica unutar više, vremenski raspon gradiva, sadržaj i količina gradiva, zatim podatci o osobama, mjestu, predmetu i vrsti gradiva koji služe za filtriranje liste pogodaka pri pretraživanju gradiva na portalu, zatim oznaka i naziv imatelja gradiva te podatak o tome hoće li se digitalne kopije moći vidjeti na web stranicama ili će korisnicima vidljiv biti samo njegov opis.

Usporedo s opisom u tablici programa Microsoft Excel, gradivo se i fizički priprema, slaže prema redoslijedu snimanja i označava. Slijedi snimanje gradiva, nakon kojeg se snimke pohranjuju na repozitorij te se slijedom strukture raspisane u tablici razvrstavaju u mape. Za potrebe objave na portalu, od master-snimaka izrađuju se derivati, korisničke kopije. Sljedeća je faza popunjavanje drugog lista spomenute tablice, u koji se unose nazivi arhivskih jedinica te putanje mjesta pohrane digitalnih snimaka. Taj list služi za povezivanje datoteka i arhivskih jedinica kako bi ih aplikacija za objavu na mrežnim stranicama mogla prepoznati i spojiti na odgovarajući način. Konačno, zadnja je faza tog posla objava sadržaja na mrežnim stranicama „Prvi svjetski rat 1914. – 1918. – pogled iz arhiva“ koje se vrši putem posebne aplikacije za objavu gradiva.

Na taj je način na portalu objavljeno više arhivskih cjelina gradiva iz HDA, ali i gradiva privatnih imatelja u količini od preko 34.500 snimaka. Neki od objavljenih fondova i zbirki su sljedeći: Album fotografija s talijanskog bojišta Stjepana Sertića (168 snimaka) koji pripada Zbirki fotografija iz Prvog svjetskog rata (HR-HDA-1426),

prvi dio Zbirke stampata (HR-HDA-907) iz 1914. godine (110 snimaka), cijeli fond HR-HDA-466 Vojnograđevinski odjel 13. zbor (10 knjiga i 16 kutija – oko 13.000 snimaka), cijeli fond HR-HDA-124 Narodno vijeće Slovenaca, Hrvata i Srba (14.300 snimaka), dio zbirke HR-HDA-1801 Razne osobe, serija Vladimir Vasiljević (oko 1.000 snimaka), zbirka HR-HDA-477 Razni ratni povijesni spisi (oko 6.000 snimaka), dio HR-HDA-909 Zbirke osmrtnica (6 snimaka), tri dokumentarna filma iz HR-HDA-1387 Zbirke hrvatskih kratkometražnih filmova – filmovi *General Majster* (1918.), *Kavana Corso* (1915.) i *Parada saveznika u Parizu 1918.* kao i 8 snimaka razgovora s austrougarskim vojnicima s područja Hrvatske koji su dio fonda HR-HDA-1228 Republička konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda Hrvatske (SSRNH).

Ilustracija 6. Rubrika „Izvori“, cjelina *Skice sa sočanskog bojišta* slikara Ludwiga Kocha iz zbirke HR-HDA-477 *Razni ratni povijesni spisi*

Osim gradiva HDA, objavljene su i dvije zbirke privatnih imatelja – Crteži vojnika iz Prvog svjetskog rata različitih vojski zaraćenih strana autora Velimira Vukšića (18 snimaka) te album *Djedove razglednice s bojišta* Krunoslava Tuška (12 snimaka) s Istočnog bojišta, iz Galicije.

Iako je sve gradivo vrijedno i zasigurno korisno za istraživače i druge korisnike portala, od nabrojanog izdvajaju se neke od cjelina gradiva iz zbirke HR-HDA-477 *Razni ratni povijesni spisi* – primjerice, *Sudrug*, koji je bio službeni list 25. domobranske pješačke pukovnije (1915. – 1918.) u sastavu 42. domobranske pješačke divizije (Vražja divizija) Kraljevskog ugarskog domobranstva. List je izlazio tijekom cijelog rata, a donosio je vijesti i osvrte na politička i ratna zbivanja, pukovnijska izvješća, prozu,

poeziju i dr., čiji su autori bili časnici, dočasnici, ali i obični vojnici pukovnije. Zanimljiva je i cjelina iz iste zbirke *Skice sa sočanskog bojišta slikara Ludwiga Kocha*, koja sadržava crteže pripadnika austrougarskih postrojbi te civila na sočanskom bojištu.

Osim vojnog gradiva, u HDA se o Prvom svjetskom ratu može pronaći vrlo zanimljivo gradivo i u Odsjeku za arhivsko gradivo obitelji i pojedinaca. Tako su na portalu objavljeni dokumenti Vladimira Vasiljevića, vojnog časnika i pravnika koji je služio kao poručnik u austrougarskoj vojsci te pristupio kao dobrovoljac I. srpskomu korpusu u Odesi, a kasnije zapovijedao jedinicom u borbama u Dobrudži te obavljao dužnost ađutanta dr. Ante Trumbića i pratio ga na putovanjima prilikom stvaranja Države SHS. Sačuvano i objavljeno gradivo obuhvaća dnevnik koji je vodio od 1914. do 1926. godine, manju cjelinu njegovih osobnih dokumenata, korespondencije i uspomena, nešto zemljoviđa i novinskih isječaka.

Ilustracija 7. Film Parada saveznika u Parizu iz zbirke HR-HDA-1387 Zbirke hrvatskih kratkometražnih filmova

Posebno su vrijedne i audio-snimke austrougarskih vojnika s područja Hrvatske koje su dio su fonda HR-HDA-1228 RK SSRNH, iako mu sadržajno ne pripadaju. Na osam snimaka sačuvana su sjećanja vojnika koji su sudjelovali i bili zarobljeni na ruskom bojištu. Snimke su nastale 1967. povodom obilježavanja 50-godišnjice Listopadske revolucije, a izvorno su na magnetofonske vrpce snimani intervjui sa sudionicima spomenute revolucije. Od puno većeg broja iskaza o tim događanjima, u obliku audio snimaka ostalo je sačuvano tek tih nekoliko pa je Uredništvo smatralo kako bi ih trebalo učiniti dostupnima i široj javnosti jer predstavljaju vrijedna svjedočanstva o ratnim putovima tih vojnika te iskustvu života u zarobljeništvu.

Budući da na ovom mjestu nije moguće opisati sve gradivo objavljeno na portalu, zadržat ćemo se na nekoliko iznesenih uputa na gradivo, a sve potencijalne korisnike pozvati da stranicu pogledaju i upoznaju se s njezinim sadržajem.

Planovi razvoja portala

Budući da je Ministarstvo kulture RH i tijekom 2016. godine financijski poduprlo projekt obilježavanja stogodišnjice Prvog svjetskog rata u čijem je okviru i portal „Prvi svjetski rat 1914. – 1918. – pogled iz arhiva“, aktivnosti u njegovom radu nastavit će se kao i do sada. Financiranje za 1917. planira se osigurati prijavom projekta kao posebnog programa HDA s aktivnostima daljnje digitalizacije gradiva o Prvom svjetskom ratu, održavanja portala, izrade edukativno-dokumentarnog filma o ratnom razdoblju te evidentiranja gradiva vezanog za Prvi svjetski rat u inozemnim arhivima (Vojni arhiv Srbije).

Uz redovno održavanje portala i manje dorade u njegovu dizajnu, i dalje će se pripremati sadržaji svih dosadašnjih rubrika te također nove, već spomenute rubrike *Publikacije*. U planu je i dopuna rubrike *Popis stradalih* listama gubitaka koje nedostaju te ispravljanje teksta u formatu Microsoft Word koji nije zadovoljavajuće kvalitete, nastalog OCR postupkom na snimkama lista gubitaka u PDF formatu.

S ciljem podizanja kvalitete portala i redovitosti objave novih sadržaja u rubrici *Izvori* planira se angažman vanjskih suradnika koji će raditi na pripremi arhivskoga gradiva za snimanje, njegovoj digitalizaciji, obradi i kontroli. Arhivsko gradivo HDA koje

će biti objavljeno na portalu kontinuirano se priprema, a neki od fondova i zbirki koji će se tu naći su HR-HDA-482 Četrdesetdruga domobranska pješačka divizija, HR-HDA-712 Obitelj Erdödy, HR-HDA-1773 Sarkotić Stjepan, HR-HDA-1430 Zbirka fotografija Danila Žagara, HR-HDA-1687 Odjel za pratnju vojnih bjegunaca Vinkovci te dio HR-HDA-902 Kartografske zbirke. Kako portal ne bi stao samo na objavi gradiva matične arhivske ustanove, nadamo se da će se i područni državni arhivi odazvati pozivu HDA te pripremiti svoje gradivo o Prvom svjetskom ratu za objavu na portalu kako bi se i njihova vidljivost kao ustanova povećala, a gradivo postalo dostupnije široj javnosti.

Uredništvo portala i dalje će biti na raspolaganju svim korisnicima u vezi s njihovim upitima, sugestijama ili interesima za suradnjom, ujedno se nadajući zadovoljstvu korisnika realizacijom i sadržajima portala.

Ilustracija 8. Francuski vojnik, autor: Višeslav Aralica

Summary

NEW CROATIAN PORTAL “THE FIRST WORLD WAR 1914-1918 – A VIEW FROM THE ARCHIVES”

The paper describes activities on the project of commemorating World War I in the Croatian State Archives, specifically the challenges of developing a web portal “The First World War 1914-1918 – A View from the Archives.” The project was financed by Croatian Ministry of Culture, and the portal was designed to be recognized as a modern tool for searching and viewing digitized content – articles, event announcements, casualty reports, and, particularly, archival sources on World War I. It was launched in order to familiarize the public with work and importance of archives by publishing archival records about World War I, to contribute to public’s awareness about the War’s impact on Croatian history, and to encourage its research. The web portal is maintained and run by the website’s editorial staff, and features sections Events, Sources, Casualty Reports, Topics, Chronology of War. Events section publishes news on World War I commemorations in heritage and scientific institutions, Topics section presents numerous topics on the Great War in the form of various articles that are based on bibliography and archival documents. This way, less known facts about the War will be made known and accessible to readers. Articles in this section are written by three regular contributors: Višeslav Aralica, Boris Blažina and Marko Vukičević. Casualty Reports section is the start page for researching database on war casualties – The Vienna War Ministry’s List of Losses (Verlustliste), that also includes dead soldiers from Croatian territory who were members of Austro-Hungarian army. Sources are the essential and most important section of this portal that has so far published 34000 digitized images of original archival documents and its metadata. Topics, Events, and Sources sections are being continually updated with new content, and a new section entitled Publications, that will feature printed material (exhibition catalogues, etc.) commemorating World War I published by archives, libraries, museums, scientific institutions and others, is planned to be launched soon.

Keywords: *World War I, Croatian State Archives, archives, 1914-1918*

Translated by Marija Marošević